

שימוש בעובדי ובנכסי הרשות המקומית

עובדי הרשות בתקופת הבחירות

עובד רשות מקומית הוא אזרח בעל זכויות, אך במסגרת תפקידו הציבורי חלה עליו חובת ניטרליות. אסור לו להשתמש בזמן עבודה, בתפקיד, בתואר, במדים, ברכוש הרשות המקומית, בכתובת הדוא"ל של הרשות ו/או בנייר מכתבים הנושא את סמליל (לוגו) הרשות, ברכב הרשות (למעט אם הוצמד לעובד גם לשימוש הפרטי), במבנה הציבורי, במאגר מידע של הרשות, בעובדים כפיפים או בערוצים מוסדיים של הרשות המקומית, לצורכי תעמולת בחירות. הנחיות היועצת המשפטית לממשלה מדגישות כי שימוש במשאבי רשות לצרכים פוליטיים אסור, וכאשר הוא נעשה בקשר עם תעמולת בחירות הוא עלול להוות עבירה לפי חוק דרכי תעמולה ואף להצדיק צו מניעה.

עם ההכרזה על תחילת תקופת הבחירות מומלץ לערוך רענון לעובדים בנושא זה בהתאם להנחיות היועמ"שית המצורפות בהערות השוליים.

טיפול בהפרה

- כאשר עולה חשד שעובד רשות השתמש במשאב ציבורי לצורכי תעמולה:
- מפסיקים את הפעולה המפרה ככל שהדבר בסמכות הרשות.
 - מתעדים: מי פעל, באיזה משאב, מתי, מה התוכן ומה ההיקף.
 - מעבירים לבירור משמעתי או פלילי, אשר יבחן אם מדובר בטעות שולית או פעולה שיטתית ויקבע את ההשלכות בהתאם לבחינה כאמור.

שימוש בנכסי הרשות ובמשאביה

חמש שאלות לפני שימוש במשאב רשותי

לפני כל פרסום, אירוע, סרטון, צילום, הודעה לציבור, דיוור או שימוש במבנה רשות בתקופת בחירות, יש לשאול:

- האם המשאב הוא של הרשות, מומן בידי הרשות או נוצר בידי עובדי הרשות?
- האם המסר כולל שם, תמונה, ציטוט, הישג, סיסמה או קידום של נבחר ציבור, מפלגה, רשימה או עמדה פוליטית?
- האם הפרסום דרוש לצורך שירות ציבורי עובדתי, או שניתן לדחותו, לצמצמו או לפרסם אותו ללא מרכיב אישי-פוליטי?
- האם אותו שירות יינתן באופן שוויוני לכלל הציבור ולכלל המתמודדים?
- כיצד יראה הפרסום בעיני הבוחר הסביר: מידע שירותי או תעמולה?

אם התשובה אינה ברורה - לא מפרסמים לפני בדיקת יעוץ משפטי.

דפי רשות, דפים אישיים ודף מעורב

דף רשות רשמי, אתר רשות, רשימת תפוצה עירונית וקבוצת הודעות מוסדית הם משאב ציבורי. אין להשתמש בהם לקידום מועמד, מפלגה, רשימה, קמפיין או תדמית פוליטית. גם דף שמוצג כדף אישי של ראש רשות או נבחר ציבור עשוי להיחשב, לפי נסיבותיו, נכס ציבורי או משאב ציבורי, אם הוא הופעל, מומן, נערך, צולם או קודם באמצעות עובדי הרשות או תקציבה; אם הוא שימש לאורך זמן כערוץ שירותי של הרשות; או אם מאגר העוקבים נוצר בפועל בעזרת הרשות.

סיסמאות, מיתוג ונכסים בלתי מוחשיים

האיסור על שימוש במשאבי ציבור אינו מוגבל לחפצים או כסף. ועדת הבחירות ובית המשפט העליון הכירו בכך שגם סיסמה, מיתוג, קמפיין ציבורי או נכס בלתי מוחשי שפותח בכספי ציבור עשויים להיות נכס ציבורי לעניין סעיף 2א. כך נקבע בעניין הסיסמה "חוזרים לחיים", שם נמצא כי שימוש בסיסמה ממשלתית במסגרת קמפיין מפלגתי עלול להיות שימוש אסור בנכס בלתי מוחשי ציבורי.

לכן, רשות מקומית אינה רשאית להעביר לקמפיין בחירות סיסמה עירונית, קמפיין שירותי, עיצוב גרפי, מאגר תמונות, סרטונים, מיתוג, רשימות תפוצה או תשתית דיגיטלית שנוצרו במסגרת תפקידה הציבורי.

שימוש במבנים, אולמות ושטחים פתוחים

שימוש במבני רשות לצורכי בחירות מותר כאשר הוא נעשה לצורך ועדת הבחירות או כאשר מדובר באולמות, שלטי חוצות ובמקומות פומביים פתוחים העומדים כרגיל לשימוש הציבורי, בתנאים שוויוניים, שקופים ולא מפלים. החריגים שבסעיף 2א מפורשים בזירות ואינם היתר כללי לשימוש פוליטי בנכסי הרשות.

בפועל, על הרשות לוודא כי אם אולם עירוני מושכר או ניתן לשימוש בתקופת בחירות, הכללים אחידים, התעריפים אחידים, התנאים גלויים, ואין העדפה של רשימה, מועמד או צד פוליטי.

הקצאות לעמותות, מוסדות ובתי כנסת

כאשר נכס של הרשות הוקצה לעמותה, למוסד חינוך, למרכז קהילתי, לבית כנסת או לגוף אחר ללא תמורה או בתמורה סמלית, תנאי ההקצאה והסכם השימוש ממשיכים לחול. שימוש בנכס מוקצה לפעילות פוליטית או מפלגתית עשוי להיות גם הפרת דיני תעמולה וגם הפרת תנאי ההקצאה.

במקרה של חשד להפרה, הפעולה המומלצת היא:

1. בדיקה מהירה של הבעלות, ההקצאה ותנאי השימוש.
2. תיעוד עובדתי: תמונות, זמן, מקום, מי עשה שימוש, מה תוכן הפעילות.
3. דרישה מיידית להפסקת שימוש החורג מן ההקצאה.
4. בחינת סנקציות מנהליות לפי ההסכם והנהול: התראה, תיקון, דיון בוועדת הקצאות, ובמקרים חריגים גם ביטול או אי־חידוש הקצאה.
5. אם מדובר בתעמולה אסורה או שימוש במשאב ציבורי - שקילת פנייה לגורם הבחירות המוסמך.

יש להיזהר מאכיפה בדרנית. רשות שמטפלת בהפרה בנכס שהוקצה לגוף אחד חייבת להפעיל אמת מידה דומה כלפי גופים אחרים.

עובדי הרשות ביום הבחירות

יום הבחירות הוא ככלל יום שבתון, אולם שירותים ציבוריים מסוימים ממשיכים לפעול בו בהתאם להוראות הדין. יש להבחין בין עובדי הרשות המקומית שנדרשים לעבוד ביום הבחירות לצורך המשך מתן השירותים המוניציפליים - כגון מנהלי מוקד, פיקוח, עובדי ניקיון - לבין עובדי הרשות שאינם עובדים ביום הבחירות ונהנים מיום השבתון. לעובד המועסק ביום הבחירות והוא בעל זכות בחירה יש לאפשר לממש את זכותו ולהגיע לקלפי במהלך יום העבודה.